

Advies van 13 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

wijlen [naam] (frater [naam]),
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van Congregatie van de fraters van Onze Lieve
Vrouw van het Heilig Hart, fraters van Utrecht (hierna: 'de
Congregatie').

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 februari 2013. Op 9 april 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift met bijlagen ingekomen van frater [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie.

1.2. Op 23 juli 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hekster voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen frater [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager woonde als kind met zijn ouders en drie broers in de [straat] in [plaats]. Vlak bij het ouderlijk huis was het parochiehuis van de [parochie] gevestigd. Klager en zijn familie behoorden tot die parochie.

Aangeklaagde was (mede-)oprichter en hoofdleider van [jongerenclub] (hierna: [naam]) dat van 1948 tot (ongeveer) 1953 voor diverse activiteiten, zoals hobbyclubs en filmvertoningen, gebruik mocht maken van voornoemd parochiehuis. Daarna verhuisde de club, naar klager begrijpt wegens groot succes, naar de [straat].

Klager en aangeklaagde zagen elkaar met regelmaat. Niet alleen in het parochiehuis, maar ook op straat en wanneer aangeklaagde de familie van klager thuis bezocht.

Klager kwam – naar hij meent vanaf (ongeveer) 1951, toen hij acht jaar oud was – geregeld in het parochiehuis, naar hij zich herinnert voornamelijk om te knutselen. Figuurzagen en het maken van schilderijtjes van ingelegd fineer waren de favoriete onderdelen van klager. Het knutselen vond plaats op de eerste verdieping van het parochiehuis. In die ‘knutselzaal’ vonden ook de filmvertoningen plaats. Op de begane grond was een zaal die als een toneelzaal werd gebruikt.

Wanneer de filmvertoningen plaatsvonden, zat aangeklaagde achter een grote tafel bij de ingang van de filmzaal, kennelijk om te jonge kinderen tegen te houden. Aangeklaagde vond (ook) klager nog te jong om de filmvertoningen bij te wonen, hij mocht dus eigenlijk niet naar binnen. Klager drong aan en uiteindelijk zei aangeklaagde dat klager onder de tafel, waarop een tafelkleed lag, moest kruipen. Als de film begon, kon hij dan ongezien de zaal inglippen. Toen klager onder de tafel zat, pakte aangeklaagde zijn hand en leidde deze onder zijn toeg naar zijn – ontblote – geslachtsdeel. Aangeklaagde maakte trekkende bewegingen en deed aldus voor wat klager moest doen. Aangeklaagde kwam daarbij klaar. Daarna mocht klager de filmzaal in. Dit is daarna nog een aantal malen gebeurd. Het gebeurde ook dat aangeklaagde onder de tafel de geslachtsdelen van klager betastte en hem probeerde te bevredigen. Dit lukte echter niet. Het laten aftrekken door klager is in ieder geval acht keer gebeurd. Het proberen af te trekken van klager is enkele keren gebeurd. Dit alles in de periode van ruim een jaar.

Ook in de toneelzaal is klager door aangeklaagde misbruikt. Aangeklaagde vroeg klager dan te helpen bij het opruimen; de knutselspullen moesten naar een ruimte onder het toneel die toegankelijk was via een luik. Klager en aangeklaagde waren daarbij alleen. Toen zij samen onder het toneel waren, werd het ineens donker. Ook daar moest klager aangeklaagde met de hand bevredigen en probeerde aangeklaagde bij klager hetzelfde te doen. Dat is vijf à zes keer gebeurd. Het is daar ook gebeurd dat aangeklaagde zijn penis in de mond van klager heeft geduwd. Klager moest op de penis van aangeklaagde zuigen. Daarbij kwam aangeklaagde klaar in de mond van klager. Dit is enkele keren gebeurd.

Aangeklaagde zei klager dat hij met niemand over het misbruik mocht praten. Deed hij dat wel, dan mocht hij niet meer aan de activiteiten van [jongerenclub] deelnemen. Klager voldeed daarom aan het bevel van aangeklaagde. Klager ging niet meer naar de filmvertoningen. Vervolgens ging hij helemaal niet meer naar het parochiehuis. Klager miste het knutselen wel erg.

2.2. Klager werd onhandelbaar door het misbruik, hij werd agressief. Zo heeft hij eens stenen naar aangeklaagde gegooid toen deze langsfietsde. Hij verloor zijn geloof in de Kerk. Hij glipte vaak weg tijdens de dienst.

Op enig moment kwam aangeklaagde bij de ouders van klager langs om over klager te spreken. Klager werd vervolgens naar de vicaris-generaal van het aartsbisdom in Utrecht gestuurd en, rond die tijd, naar een psychiater aan de [straat]. Daarna moest klager het ouderlijk huis verlaten, hij ging naar een internaat in [plaats]. Ook daar is klager misbruikt. Mede daarom ging het ook daar niet goed, klager bleef boos en opstandig. Op veertienjarige leeftijd is klager gaan werken op basis van een zogeheten leercontract. Op enig moment is klager vertrokken naar [plaats], waar hij nog steeds woont. Klager is homoseksueel en het houdt hem erg bezig of dat een gevolg is van het misbruik en of hij getrouwd zou zijn geweest en een gezin zou hebben gehad wanneer het misbruik niet had plaatsgevonden.

2.3. Klager wil erkenning voor wat hem is overkomen. Daarnaast heeft hij behoefte aan excuses en hulp.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Frater [naam] stelt vast dat er meer klachten tegen aangeklaagde zijn ingediend. Gelet daarop, en op het authentieke verhaal van klager, acht frater [naam] aannemelijk dat de door klager beschreven gebeurtenissen zijn voorgevallen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan zestig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Het gaat dan om het, in een periode van ruim een jaar, in ieder geval acht keer aftrekken van aangeklaagde door klager onder de tafel voor de filmzaal. Enkele keren heeft aangeklaagde daarbij ook de geslachtsdelen van klager aangeraakt en geprobeerd hem af te trekken. Daarnaast gaat het om het vijf à zes keer over en weer aftrekken in de ruimte over het toneel. Enkele keren heeft aangeklaagde in die ruimte ook zijn penis in de mond van klager geduwd. Klager moest erop zuigen en aangeklaagde kwam dan klaar in de mond van klager.

4.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de twee tegen aangeklaagde ingediende klachten die gegrond zijn verklaard (zaaknummers 2010T123 en 2011T266).

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas acht jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging, zoals door frater [naam] in de reactie op de klacht weergegeven en ter zitting uitgesproken, kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7. Over het eventueel toekennen van een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Congregatie van de fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart, fraters van Utrecht de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in haar macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 13 augustus 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.